

Jasmina Šakiæ: Pjesme s mog otoka

Autor Administrator

Ovdje prvi put (u Hrvatskoj) donosimo kratki izbor pjesama iz ciklusa Pjesme s mog otoka pjesnikinje Jasmine Šakiæ (1936. - 1916.), izuzetno zanimljive osobe, èije æe vam se pjesme zasigurno svidjeti a životna prièa i zaintrigirati. Jasminu je životni put odveo iz Zagreba u Švicarsku gdje završava licencijat iz slavistike, dobiva mjesto predavaèa na fakultetu, piše poeziju i radi kao sudski tumaè za njemaèki jezik. Pjesme koje ovdje objavljujemo najprije je napisala na njemaèkom i tek kasnije ih prevela na hrvatski. Nakon pjesama ovdje, takoðer, možete proèitati njen kratki, ali vrlo zanimljivi i pomalo tragièni životopis.

Jasmina Šakiæ

Izbor iz ciklusa

PJESME S MOG OTOKA

Doba ljubavi

Sutivan

(Doba tuge i rastajanja, Doba umiranja)

Zurich i Walenstatt

MOJ OTOK

otok Braè

Poznaješ li krško;

mog otoka

taj pusti bijeli kamen?

Poznaješ li brazgotine

maslina

istrljane solju i vjetrom?

Ima i nježnosti

u njihovim ranama

pa čak i kamen tamo

ima svoju dušu.

S U T I V A N

(trilogija)

MALO MISTO MOJE

Teško te je naći

na zemljopisnoj karti

gradiæu moj mili

gdje kamene kuæe

bjelinom sjaje

a u luèici modroj

ljuljaju se laðe.

Da,

teško te je naæi

na zemljopisnoj karti

misto moje malo,

meni najdraže na svijetu,

gdje u luci

prava kula stoji,

a sunèani sat

sretne sate broji.

Do kule je dvorac

pjesnika starog,

a par koraka dalje

i filozof slavni

rodnu kuæu ima,

no sve je skromno

smireno i tiho

èuješ samo more

i cvrèka u borovima.

I dok te sretna gledam

tako blještavog u suncu

ili u suton

kad se svjetla pale,

plavetnilom svojim

miluje te more

a vjetar ti ljubi

obronke i vale.

TRI SVECA

Tri sveca

tri zaštitnika tvoja

od davnine

nad tobom bdiju

i s crkvicama svojim

grleæi te nježno

sa istoka, zapad

i juga te zaštiaeuju.

Sveti Ivan

Ime ti je dao

I krstio te

Po imenu svom.

Sveti Vincenc

Za ljetinu brine

Èuva tvoja polja

Lozu i masline.

A sveti Roko

tvoj zaštitnik glavni

èuva sve što živi

životinje i ljude

brani ih i štiti

od nedaæe svake

od bolesti , gladi

i svake vrste kuge.

I tako od davnine

zagrljajem svojim

èak tri sveca te brane

èuvaju ti zemlju

i sve tvoje ljude

pazeæi budno

da im svima uvijek

na kopnu i na moru

što bolje bude.

KAKO SAM TE NAŠLA

Kako sam te našla

pitaš me tiho

a more ti šapæe

ljubav je to bila

iz mladosti prve

kad sam kao dijete

mojoj teti Mari

amo dolazila

SREÆOM sam te naššla

Sutivane moj dragi

bilo je to davno

kad su ovi ljudi

još bili mala djeca

a mi smo pokraj rive

i po kamenjaru

sadili šumu

borove i palme

i molili za uspjeh

zaštitnika sveca

Da,

SREÆOM sam te našla

bilo je to davno...

no uvijek kad dođem

pozdravlja me šuma

a pored rive

dočekaju me palme

čeka me osmjeh

i zagrljaj topli

radost dragih lica

prijatelji stari

I dok prolazim sretna

obalom tvojom

i polako idem

k mom malom domu

slušam tihu pjesmu

borova i mora

o sreći i ljubavi.

U NAČINU UVALI NA KRAJU OTOKA

Dvorac

sam Ti

sagradila

Od snova

I bijelog

kamena

Granèice

mirte

zatakla sam

u njegove

zidove

A naranèin

cvijet

u moju

kosu

Opijena

morem

odjevena

ljetom

trèala sam

Tebi

ususret

JEDAN DAN S TOBOM

Suncem opaljeno Tvoje tijelo

između bijelog kamenja

Zelenilo borova

èuva nas od tuðeg pogleda

Èežnja cvrèaka

obremenjuje vjetar

Nadolazeæa plima

miluje nježno

Užarenu tišinu veèeri

STARA MARA

Zaljubljena si, vidim,

kæeri

reèe mi danas

stara Mara

Tvoje oèi

sjaje

zamagljen je

Tvoj pogled

a tvoji bokovi

se njišu

kao brodice

kad u

rodnu luku

plove.

ŽELJA

Da mi je

tisuæu ruku

da Te istovremeno

milujem svuda

Da mi je

stotinu usana

da Te istovremeno

ljubim svuda

A kad odeš

neæu otvoriti prozore

moje sobe

da me Tvoj miris

ne napusti

I neæu istresati

jastuke

mog kreveta

da otisak Tvog tijela

ostane uz mene

OGRLICA OD SREBRA

Ogrlica od

starinskog srebra

što mi grudi

krasi

je Tvoj znak

koji sa
sa ponosom nosim
Svaka misao
na tebe
i na dane
s Tobom
ispunja me
srećom
I kad se
uspinjem
uzanim putem
na brdo
mog otoka
pjevaju
borovi i
èempresi
još uvijek
pjesmu
naše ljubavi

KAD PONOVO DOĐEŠ

Kad ponovo dođeš

oprati æu

moje tijelo

u najfinijim

uljima

da moja

koža

još mirisnija

bude

-za Tebe

Kad ponovo dođeš

obuæi æu

najsveæanije

haljine

i okiti se

nakitom

da još

ljepša

budem

-za tebe

Da,

kad ponovo dođe;

povest æu Te

u jedan svijet

koji Ti

samo

iz èežnje

zna;

a u koji

nikad

stupiti neæe;

-bez mene

KOLIKO PISAMA

Koliko pisama

sam ti pisala

-u mojim mislima

Koliko razgovora sam

s Tobom vodila

-neèujno, bez ijedne rijeèi.

Koliko poljubaca

sam Ti dala

-koje nikad osjetio nisi

NE ZBOG LJUBAVI

Ne

zbog ljubavi

nego

zbog Tebe

-voljela sam Te

Ne

muškarca

u Tebi

nego Tebe

muškarca

kakav jesi

i kakav bi mogao biti

-da te nije

strah

OĚAJ

Spavati,

da ne mislim

na Tebe

Bdjeti

da ne sanjam

o Tebi.

Proklinjati Te

da barem

i u oèaju

budem s Tobom.

Jasmina Šakiaë

(1936. - 2016.) rođena je u Zagrebu u uglednoj građanskoj obitelji. Uz majku Slavu, oca Vjeku i nešto mlađeg brata Borisa djetinjstvo joj protjeèe mirno i bezbrižno u svakodnevnim igricama u krugu roditeljskog doma. Sa èetiri godine ima guvernantu iz Beèa, uèi njemaèki i poèinje svirati harmoniku. Uskoro, nažalost, dolazi rat i s njime prve nevolje. Otac koji je radio kao rukovodilac u amerièkoj tvrtci Mobil oil, po svršetku rata poput brojnih drugih „neprijateljskih elemenata“ pada pod udar komunistièkog režima i odlazi na „dugi službeni put“.

Nakon

èetiri godine robije i krajnje neizvjesnosti majka Slava uspije vezama i zlatom otkupiti njegovu slobodu. Tu joj pomažu teta Beba i ujak Rudi, koji i sam ubrzo postane žrtvom režima. Obitelj nekako uspijeva opstati i u novim okolnostima, i nastaviti koliko – toliko normalnim životom. Dobra i nadarena djeca dobivaju fini građanski odgoj i solidnu naobrazbu. Jasmina završava klasiènu gimnaziju, s deset godina polazi i u muzièku školu - uèi klavir i solo pjevanje, dok Boris ide prema zvanju inženjera. Nakon mature i konzervatorija Jasmina nastavlja studij književnosti i njemaèkog jezika. U devetnaestoj godini odlazi na dalji studij u Švicarsku gdje joj prvi smještaj pruža teta Štefica Vidaèiaë, novinarka i prva mis Europe.

U

novoj sredini koja ju oduševljava ljepotom i uređenošæu Jasmina se istièe svojim znanjem i marljivošæu, a dobrotom i darom za lijepo ophođenje s ljudima osvaja sve oko sebe. Tako i hladnog policijskog

službenika, koji joj isprva pravi probleme oko izdavanja dozvole za boravak, svojim profinjenim nastupom pridobiva na svoju stranu. Od neumoljivog birokrata on joj postaje prijatelj pa je zajedno s majkom ugošćava u svome domu na Badnju veèer. Uz studij slavistike Jasmina naporno radi kako bi osigurala sredstva za život – prevodi, daje instrukcije, šije kopèe na torbama u trgovini supruga tete Štefice.

Èega

se god prihvati sve joj ide za rukom, gdje god se pojavi prate ju samo pohvale, i brzo napreduje do kustosa u Galeriji Ziegler. Po svršetku licencijata dobiva mjesto predavaèa na fakultetu, piše literarne tekstove, radi kao sudski tumaè u Zurichu, a uz sve to biva asistenticom tadašnje TV zvijezde Maeni Webera. Jasmina je sretna, svi njeni snovi se ostvaruju kako je samo poželjeti mogla, i kasnije èe stalno isticati kako je to bilo najljepše i najispunjenije vrijeme njenog života.

Nažalost,

božica fortuna joj uskoro okreće leđa, dane sreće i mladenaèkog ushita prekida nesmiljena bolest. Poèinje njena kalvarija i hod po bolnicama i lijeèilištima. Ali, Jasmina je borac, ona se ne predaje. Uz lijeèenje nastavlja s nesmanjenim intenzitetom rad sa svojim studentima sve dokle joj tjelesne snage to dupuštaju. Kada zbog slabosti više ne može odlaziti na fakultet, ona studente naruèuje k sebi, odrađuje seminare u vlastitom stanu i radi s njima do iznemoglosti. A oni, oduvijek njenim pristupom, zahvaljuju joj uz pjesmu i gitaru.

Upravo

u to vrijeme Jasmina susreće èovjeka svojih snova Švicarca Martina Waldera. I dogodi se ljubav, prva i jedina u njenom životu. Sva je u devetom nebu, cijeli svijet je njen. I bolest se povlaèi – sve je dobro kad si voljen. Svoju sreću ona želi podijeliti sa svima. Prijatelje èesto poziva k sebi, uprilièuje druženja i male veselice. Ali život opet nije fer prema njoj. Dragi joj se zaljubi u najbolju prijateljicu i odlazi, a ona opet ostaje sama. Sa svojom bolesti i sjetnim stihovima.

Međutim,

unatoè svemu tomu Martin joj ostaje odan prijatelj sve do kraja života. I pouzdan oslonac u najtežim trenutcima. Njegovu kærku Juliju, pravu sliku i priliku nje same, Jasmina prihvaća kao svoju rođenu. Prati njen rast i razvoj, èesto se druži s njom i èuva je, i u njoj na svoj naèin, proživljava i vlastito maternistvo. Njih dvije kao da su se same birale. Èesto odlaze zajedno na ljetovanja u Sutivan na Braèu, a pred kraj izleti u Aranno postaju njihova mala uskrna tradicija.

Iako

je u Švicarskoj našala svoj novi dom i dobila njeno državljanstvo, Jasmina nikada ne zaboravlja svoj Zagreb i Hrvatsku. Podjednako voli i jednu i drugu domovinu, a najviše se veseli ljetnim odmorima u svojoj

kućici u Sutivanu. Kad joj se majka teško razboli i nakon moždanog udara ostane trajno nepokretna i bez svijesti, ona sve svoje brige i obveze ostavlja po strani i brine se o njoj sve do kraja. Puno tri godine. Nije bilo lako ali, svejedno, ozbiljno bi se naljutila kad bi joj tko savjetovao da je smjesti u neku ustanovu. To joj nije padalo ni na kraj pameti. Majčinu je sobu pretvorila u pravu bolesnicu, unatoč vlastitim poteškoćama, sve je iznijela na svojim leđima. Desna ruka uvijek joj je bila gospođa Mira, a kada ona nije mogla sama pomagale bi joj medicinske sestre Slavica i Zorica. Nakon smrti majke sve se jednako ponovilo i s tetom Bebam. Puno dvije godine.

Kako

ona nije imala nikoga svoga u Hrvatskoj, a i zbog pogoršanja bolesti, vraćala se u Švicarsku u kojoj ostaje sve do kraja života. Nade da će još koji put doći u domovinu, u svoj rodni Zagreb i na voljeni otok, osjetiti miris mora i lavande, nisu joj se ostvarile. Najveći dio vremena provodi na liječenju u klinici u Zurichu gdje joj dijagnosticiraju neizlječivu malignu bolest u uznapredovaloj fazi. Unatoč svim poduzetim mjerama stanje joj se iz dana u dan pogoršava te je premještaju u tamošnji hospicij. Tu je posjećuju samo najbliži prijatelji, Julija i njen dečko Martin. Povremeno se javlja svome liječniku u Zagreb žaljeći se kako joj je sve lošije i kako trpi neizdržive bolove unatoč svemu što joj daju. Potpuno je svjesna svoga stanja – skorog neizbježnog kraja, ali ne klone duhom. Uz sve svoje muke najveća joj je briga kako urediti svoje posljednje stvari, napisati oporuku i dati prijateljici Gabrijeli detaljne upute o posljednjem ispraćaju. Agonija je potrajala gotovo tri mjeseca.

Bio

je ponedjeljak 4. travnja 2016. u 11, 40 sati kada se konačno riješila svih svojih briga i muka. I otišla zauvijek. U evrstoju vjeri da to nije kraj, nego tek početak. Lokalne novine objavile su njene stihove, a prijatelji knjigu pjesama - 52 Insel Gedichte (na njemačkom jeziku) i upriličili dostojanstven oproštaj. U Zagrebu jednako dirljiv ispraćaj. Gospođa Gabrijela je tako nadahnuto i dirljivo govorila o dragoj prijateljici da su svima oči zasuzile. Jednako je bilo i na misi zadušnici u Crkvi Krista Kralja na Mirogoju koju je slavio vlč. Josip Kuhtić. Nakon svega, po izričitoj želji pokojnice, još smo se malo podružili u restoranu Kaptolska klijet, popili kupicu u njenu čast i poslušali reminiscencije gospođe Gabrijele koja je najljepšim riječima oslikala vrijeme kada su dijelile isti radni prostor i iste brige i radosti.

"Bila

je dobra duša - dobra djevojčica, uzorna učenica, odlična studentica, najbolja prijateljica, jednako tako i kolegica, uvijek spremna pomoći svakome kome je potrebno. Beskompromisno dosljedna, u poslu perfekcionista, u životu idealista, uvijek je više mislila na druge nego na sebe. A drugi često nisu uzvraćali... Vjerojatno se zbog toga u njenim pjesmama katkad i naslućuje blaga sjeta i tuga. Nadamo se i vjerujemo da je sada u boljem društvu nego što je ovo koje je ostavila. Jer ona je to sigurno zaslužila. To je bila naša Jasmina..."

Ante Lj.

(prema zapisima gospođe gospođe Gabrijele)

P. S.

Kaže

se da èovjek živi i nakon svoje smrti, sve dok traju sjeæanje na njega. Jasmina živi u svojim dobrim djelima, u dobroti koju je obilato dijelila, u svojim stihovima. Neke njene pjesme veæ su uglazbljene i izvedene u koncertnim dvoranama, njeno ime se nalazi u programima i izgovara na pozornicama. Pogledajte:

<http://tockanai.net/index.php/u-potrazi/111-jasmina-sakic-pjesme-s-mog-otoka>

<http://glazbenestaze.com/>